

Олег Іванович Шаблій

14 листопада 2010 року виповнилося 75 років від дня народження заслуженого професора й завідувача кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка, доктора географічних наук Олега Івановича Шаблія. Він, нині вчений зі світовим іменем, дійсний член Наукового товариства імені Шевченка і Почесний член Українського географічного товариства, народився у с. Курівці тепер Зборівського району, що на Тернопільщині. Спочатку навчавсь у рідному селі (початкова школа), потім – у школі с. Великий Глибочок і Бережанському педагогічному училищі. Згодом закінчив Львівський державний університет. Із 1958 р. – старший лаборант кафедри економічної географії, а з 1962 р. – викладач. У 1966 р. захистив кандидатську дисертацію «Лісопромисловий комплекс Українських Карпат (тенденції розвитку і структура)», у 1978 р. – докторську дисертацію «Міжгалузеві територіальні комплекси: проблеми теорії і методики дослідження». З 1988 р. Олег Іванович Шаблій працює на посаді професора кафедри, а з 1990 р. – завідувачем кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету ім. І. Франка.

Творчість і талант ученого надзвичайно багатогранна. Насамперед, Олег Іванович Шаблій – теоретик української суспільної географії. Ще на початку своєї наукової діяльності він розробив концепцію міжгалузевих територіальних комплексів, висловив ідею гнучкої територіальної організації виробництва, обґрунтував закон територіальної організації праці, окреслив сукупність економіко-географічних законів (разом з М. Паламарчуком та М. Пістуном), запропонував систему законів і закономірностей територіальної організації виробництва, подав ідею формування територіальних інформаційних комплексів.

Найповніше талант науковця О. І. Шаблія розкрився після того, як Україна виборола свою незалежність. Учений з нових позицій науково обґрунтував теоретичні поняття суспільної географії, видав монографії «Суспільна географія: теорія, історія українознавчої студії», «Основи загальної суспільної географії», в яких з позицій україноцентризму дав нові трактування об'єкта і предмета суспільної географії, методів її дослідження, подав нову періодизацію розвитку української суспільно-географічної науки, проаналізував внесок у нього окремих вчених. Ці книги стали настільними для всіх географів України, їх використовують не тільки науковці, а й учителі. Саме в них Олег Шаблій, як ніхто інший, довів необхідність підготовки і видання нових україномовних підручників та посібників.

Значна увага вченого привернута до вивчення творчості визначних українських вчених, які жили й працювали за кордоном і в Україні. З ініціативи Олега Шаблія спочатку у Львівському, а потім і в інших університетах розпочали вивчення призабутої спадщини українських учених. Це вилилося в низку наукових розвідок, у яких наведено дані про життя

і творчу спадщину корифеїв української географічної науки.

Величезна заслуга Олега Івановича Шаблія – це картографічні твори. Серед них – краєзнавчі атласи Івано-Франківської області (1990), Львівської (1989), Закарпатської (1991) областей, атласи Івано-Франківської (1985), Львівської (1991) областей і м. Львова (1993), географічний атлас „Львівська область” із серії „Моя мала Батьківщина” для школярів (2000). За ними учні, вчителі й студенти вивчають свій рідний край, його природу, населення і господарство. Антропогеографічний підхід вченого у відображенні у створенні карт до „Національного атласу України”, „Атласу вчителя” та „Атласу Львова”.

Професор Олег Іванович Шаблій – визначний лідер Львівської суспільно-географічної школи, яку започаткували Г. Величко і С. Рудницький. Працюючи майже півстоліття викладачем кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету і будучи два десятиліття її завідувачем, учений організував наукові дослідження членів кафедри у різних напрямках: історико-, економіко-, демо-, соціально-, політико-географічному, країнознавчому, краєзнавчому. Під його керівництвом здійснюють дослідження науковці не тільки Львівського національного університету ім. І. Франка, але й інших регіонів України. Уже захищено три докторських і понад 20 кандидатських дисертацій.

Окрім наукової і освітньої діяльності, Олег Шаблій виконує величезну громадську й організаторську роботу. Він – голова спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій при Львівському національному університеті ім. І. Франка, очолює Географічну комісію Наукового товариства імені Т. Шевченка, є заступником Голови НТШ, членом редколегій кількох наукових фахових видань; його обрано академіком Академії наук Вищої школи та Української Екологічної Академії наук.

Професор О. І. Шаблій дає іншим науковцям неперевершений приклад невтомної діяльності щодо дослідження життєписів призабутих постатей української географічної науки, критичного осмислення їх наукової творчості. І робить він це або у програмних виступах на чергових конференціях чи семінарах, або ж у виданих монографіях.

Для поширення знань про українську географію серед громадськості України з ініціативи О. І. Шаблія разом із доцентом Богданом Заставецьким створено Всеукраїнський фаховий часопис "Історія української географії" (виходить у Тернополі з 2000 р.), у якому вчений є і шеф-редактором і одним з найактивніших авторів. Зі сторінок цього часопису науковці, вчителі, студенти черпають інформацію не лише про окремі особистості, а й про наукові школи, наукові напрямки, що значно збагачує сучасних дослідників, дає змогу побачити об'єктивну картину української географічної науки.

Щиросердечно вітає ювіляра, шановного Олега Івановича, друзі, послідовники, учні з рідної Тернопільщини. Хай доля щедро дарує Великому Землякові ще багато років плідної праці, творчого натхнення й невичерпної енергії для здійснення задуманого й омріяного, а впевненість у собі стане запорукою успіху, додасть наснаги до написання нових сторінок географічної науки.

***Колектив кафедри управління персоналом і регіональної економіки
Тернопільського національного економічного університету***